

Instytut Pamięci Narodowej - Gdańsk

<https://gdansk.ipn.gov.pl/pl2/aktualnosci/175644,Jest-decyzja-Watykanu-o-beatyfikacji-Rodziny-Ulmow.html>
04.05.2024, 05:01

Jest decyzja Watykanu o beatyfikacji Rodziny Ulmów!

Papież Franciszek zatwierdził 17 grudnia 2022 r. dekret o męczeństwie rodziny Józefa i Wiktorii Ulmów - zamordowanych 24 marca 1944 r. przez Niemców za ukrywanie Żydów - i upoważnił Dykasterię Spraw Kanonizacyjnych do jego opublikowania. To oznacza, że cała rodzina Ulmów zostanie wkrótce beatyfikowana.

Rodzina Ulmów

Rodzina Ulmów symbolizuje postawę tych Polaków, którzy zginęli z rąk Niemców za niesienie w czasie okupacji pomocy Żydom. 13 września 1995 r. Instytut Yad Vashem w Jerozolimie uhonorował pośmiertnie Józefa i Wiktorię Ulmów tytułem Sprawiedliwych wśród Narodów Świata. Prezydent RP Lech Kaczyński odznaczył ich w 2010 r. Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski. W 2016 r. w Markowej otwarto muzeum ich imienia, które poświęcone jest wszystkim Polakom ratującym Żydów w czasie Zagłady.

W okresie międzywojennym Markowa była jedną z największych wsi w Polsce. W 1931 r. liczyła 931 domów, w których zamieszkiwało 4442 mieszkańców. Wśród nich olbrzymią większość stanowili katolicy. W Markowej żyło także ok. 120 Żydów (blisko 30 rodzin). Latem i jesienią 1942 r. Niemcy wymordowali większość żydowskich mieszkańców Markowej. Miejszem zbrodni było głównie grzebowisko padłych zwierząt. Przy życiu pozostali ci Żydzi, którzy wcześniej ukryli się w chłopskich domach.

Jedną z bohaterskich rodzin, które zdecydowały się na ukrywanie Żydów, byli Józef i Wiktoria Ulmowie. Józef Ulma (1900–1944) był ogrodnikiem i działaczem społecznym. Jako fotograf amator dokumentował życie rodzinnej Markowej. Zachowało się wiele zdjęć, na których uwiecznił żonę Wiktorię oraz swoje małe dzieci: Stasię, Basię, Władzia, Frania, Antosia i Marysię. Najprawdopodobniej w grudniu 1942 r. Ulmowie przyjęli pod swój dach Żydów poszukujących pomocy: Saula Goldmana (Szalla) z synami Baruchem, Mechelem, Joachimem i Mojżeszem z Łańcuta oraz z Markowej: Gołdę Grünfeld, córkę Chaima Goldmana, krewnego wobec wyżej wspomnianego Saula oraz Leę Didner z córką Reszlą. Kilkanaście miesięcy później, 24 marca 1944 r., wszyscy członkowie rodziny: Józef Ulma, jego żona Wiktoria będąca w zaawansowanej ciąży, ich sześcioro dzieci oraz wszyscy ukrywający się Żydzi, w wyniku donosu złożonego prawdopodobnie przez granatowego policjanta z Łańcuta, zostali zamordowani przez niemieckich żandarmów. W sumie siedemnaścioro ludzi.

Od 2018 r. w rocznicę tragicznych wydarzeń w Markowej – 24 marca – decyzją Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, obchodzony jest Narodowy Dzień Pamięci Polaków ratujących Żydów pod okupacją niemiecką.

Instytut Pamięci Narodowej jest od 2003 roku zaangażowany w badanie i upamiętnianie ofiar zbrodni z 24 marca 1944 roku. Z inicjatywy dra Mateusza Szpytmy, ówczesnego pracownika Oddziału IPN w Krakowie, odsłonięto w Markowej w 2004 r. pomnik, a w latach 2008-2016 powstawało Muzeum Polaków ratujących Żydów im. Rodziny Ulmów. Przy powstaniu tego ostatniego korzystano ze wsparcia merytorycznego IPN, w szczególności Oddziałów IPN w Krakowie i Rzeszowie. Otwarcu placówki w 26. krajach na pięciu kontynentach towarzyszył pokaz wystawy IPN autorstwa Mateusza Szpytmy pt. „Samarytanie z Markowej”. Do 2019 roku była to największa akcja (zrealizowana we współpracy z MSZ) w historii dyplomacji historycznej w III RP.

[STRONA IPN DEDYKOWANA RODZINIE ULMÓW](#)

Kontakt dla mediów:

Rzecznik Prasowy - Dyrektor Biura: dr Rafał Leśkiewicz

tel. 602 322 362

rzecznik@ipn.gov.pl